

Köy Enstitüleri

ISSN: 1304-0227

İki Ayda Bir Yayınlanır.

Sayı 26 / Mayıs-Haziran 2011

Yönetimden

Türkiye seçim 2011'e doğru tam gaz ilerliyor. Bu yazıyı yazdığımız sırada seçime 6 gün kalmıştı. Ne olacağını kestirmek olanaklı değildi. Ancak Türkiye'nin en büyük sorunlarından biri olan "**Eğitim Sorunu**"nun alanlarda geniş şekilde dillendirildiğine tanık olmadık. Oysa eğitim alanı Türkiye nüfusunun neredeyse tamamını ilgilendiriyor. Bugün yaşanan sıkıntıların temelinde eğitim sistemindeki sorunların çözülmemiş olması yatıyor. Siyasal iktidar seçim meydanlarında eğitim sorununu parasız dağıtılan kitaplara, elektronik kitaplara indirgemiş durumda. Sınav odaklı bir eğitim dizgesinde, düşünen, eleştiren, sorumluluklarının farkında olan, kayıtsız kalmayan iyi yurttaşlar yetiştirilemeyeceği gün gibi ortadayken bu sorunların halka anlatılmaması en büyük üzüntülerimizden birini oluşturuyor.

...

Geçtiğimiz 17 Nisan'ı her yıl olduğu gibi birçok yerde etkinliklerle kutladık. Birçok arkadaşımız bu etkinliklerde konuşmacı olarak yer aldı. Her meslekten insanlara Köy Enstitüleri anlatıldı.

Köy Enstitüleri; Türkiye nüfusunun % 80'ini kapsayan köylünün çocuklarını üretici iş içinde (İş içinde, iş aracılığıyla, iş için eğitim) eğiterek onları kulluktan yurttaşlık bilincine, ümmetlikten ulus bilincine ulaştırmak, köyü toplumsal, ekonomik ve sosyal alanda içten canlandırmak, kalkındırmak ve köylüyü yönetime katmak, Anadolu'yu aydınlığa kavuşturmak amacıyla açılmıştı. Köy Enstitüleri büyük bir toplumsal canlanma, kalkınma, dönüşüm modeliydi ve en önemlisi ulusaldı.

Bu nedenledir ki, Köy Enstitüleri hâlâ güncelliğini korumaktadır. Bu yıl 17 Nisan'da, sözünü ettiğimiz toplantıların yanında birçok dergi ve gazetede inceleme yazıları, makaleler, notlar yayınlandı. Köy Enstitüleri ile ilgili bu duyarlılığın ülkemizdeki eğitim sorunları bitinceye kadar süreceğini biliyoruz.

Her yıl olduğu gibi; 17 Nisan toplantılarımızın yanı sıra Köy Enstitülü öğretmenlerimiz ve Köy Enstitülerine gönül vermiş dostlarımızla birlikte "**Geleceksel Köy Enstitülüler Yemeği**"nde buluştuk. Gece

boyunca türküler söyledik, konuştuk, şiirler okuduk.

Bu yıl Vakfımızın Eğitim Emek Ödülü'nü Mehmet Başaran öğretmenimize verdik. Geleneksel yemeğimize katılamayan Başaran'ın iletisi okundu. Ödülü ileilmek üzere Hasanoğlan Yüksek Köy Enstitüsünden arkadaşı Mustafa Aydoğan'a verildi.

30 Nisan 2011, Cumartesi günü 9. Olağan Genel Kurulumuzu yaptık. Bu konulardaki gelişmeleri "Vakfımızdan Haberler" köşemizde ayrıntılı olarak bulabilirsiniz. Yönetim Kurulumuz aynı kadroyla devam kararı almıştı. Bu liste genel kurul üyelerimizin oy birliğiyle kabul edildi. Yönetim kurulumuz kendi arasında yaptığı seçimde Erdal Atıcı'yı başkanlığa, Eyüp Yaşar'ı başkan yardımcılığına, Nursel Ceylan'ı saymanlığa, Esen Deniz Ertem'i yazmanlığa, Mutahhar Aksarı, Ali Kınacı ve Gül Coşkun'u yeniden üyelige seçtiler.

İçinde bulunduğumuz süreçte demokratik kitle örgütlerinin karşı karşıya kaldığı yaşamsal sorunun ekonomik sorun olduğunun bilinciyle Vakıf yönetim kurulunu oluşturduktan sonra Köy Enstitülü öğretmenlerimizle toplandık. Vakıf çalışmaları ve ekonomik konularda görüşlerini aldık. Bu konuda Vakıf üyelerimize bir mektup yazmayı kararlaştırdık. Vakfımızın çalışmalarını özgürce sürdürebilmesi için gönül dostlarımızdan beklentimiz, bize kitaplarımızı bağış karşılığında dağıtma konusunda yardımcı olmalarıdır. Yapılacak her türlü yardım bizim için çok önemlidir.

Bu bağlamda, Vakfımıza yaptığınız bağışlarla amacımıza bir adım daha yaklaşmamıza neden olduğunuzu belirtmeliyiz. Göstereceğiniz ilgi ve güvene Vakfın geleceği adına şimdiden teşekkür ediyoruz.

Bültenimiz Cihan Matematik Yayınları tarafından ücretsiz basılmıştır, katkılarından dolayı Şahin Güner Tahan'a teşekkür ederiz.

Yeni sayımızda görüşmek dileğiyle...

kevakfi@gmail.com

Köy Enstitülerine Yaklaşım

Halkçı Tonguç

Büyük Larousse'ın bir tanımına göre halk, "yönetici sınıflar, kent soyluları dışında kalan büyük çoğunluk." Bu çoğunluğa hizmete öncelik verenler de elbet halkçı.

Köy Enstitüleri hareketi daha çok bu çoğunluğun canlanması, kalkınması ile ilgilidir ve Tonguç bu hareketin başlıca kuramcısı ve uygulayıcısıdır.

Devletin Anadolu'da bir köylü devleti olduğunun söylenmesi, devletin halkçı olması gerektiği anlamına gelir. Köylü devleti çünkü nüfusun % 80'den fazlası köylerde yaşamaktadır ve ihmal edilmiştir. Öyleyse tarımdan sorumlu yetkili köylerin ulaşımına, sağlıktan sorumlu olanı köy sağlığına öncelik vermek zorunda olacağı gibi eğitimden sorumlu yetkililer de köy eğitimine öncelik vermek zorunda olmalıydılar. Cumhuriyet hükümetlerinin eğitimdeki yol çizgisi bu doğrultudadır. Egemenliğin halka geçmesi, Eğitim Birliği Yasasının kabulü, harf devrimi, köy enstitüleri bunun göstergeleri.

İ.H.Tonguç Milli Eğitim Bakanlığında yetkili konuma gelince halkçı olmanın gereklerini yerine getirir. Ama bu yerine getirme yasa maddelerini yerine getirme anlamında olmaz, emirlerin uygulanması şeklinde olmaz. Hareketi halkçı olma doğrultusunda yönlendirme şeklinde olur.

Okumak için İstanbul'a gelişinde bir paşanın, yüzüne karşı "parası olan okur, olmayan okuyamaz" demesi karşısında tepkisi sonraki yapacaklarının ateşleyicisi olmuş olmalı. "Okumak için her şeyi göze alacağım. Ne yapıp yapıp okumanın yolunu bulacağım. Benim gibi zahmet çeken çocukların zahmetsizce okumaları için ömrümün sonuna kadar çalışacağım."

Tepki uygulanacak karar haline gelmiş kendisinde.

Halkçı eğitimi savunmak halkçı olmanın olmazsa olmazı: "Bir memlekette halk idaresini gerçekleştirme şartlarının en önemlisi, geniş manalı ilköğretimi belli yaşlardaki bütün çocuklar için parasız ve zorunlu kılmaktır. Bireyleri bu çarktan tamamen geçirilmemiş milletlerde halkın kendi kendini idare etmesi mümkün olmamıştır. Bir ulus halk idaresini kuramadığı takdirde onun kaderi tek insanın veya küçük bir insan kümesinin eline geçer... İlköğretim, politika bakımından yalnız halk idaresini sağlayıcı bir tedbir olarak kalmaz, o millet fertlerine, mensup oldukları toplumun mahiyetini tanımak için gerekli

ilk bilgileri aşılabilmenin de tek vasıtasıdır."

"Toplumun bünyesinde halk idaresi hesabına kuvvetli değişiklikler yapabilmek için köylü veya şehirli, bütün vatandaşların çocukları yükselme hususunda aynı kolaylıklara sahip bulunmalıdır. Halkçı bir toplumda yetenekli olanlar, yetenek ve çalışmalarıyla uygun en yüksek mevkiye gelebilmeliler ki hem toplumun iç bünyesi kuvvetlensin hem de o toplumda gerçekten halkçılık ilkesine dayanıldığı anlaşılın."

Tonguç'a göre halkçı davranabilmek için halk iyi tanınmalı. "Yetişmekte olan genç nesiller, memleket halkının veya halk çoğunluğunun geçim vasıtalarını ve durumunu bilmeyecek olurlarsa gerçek hayatı, onun şartlarını, imkânlarını kavrayamazlar. Bu mesele kavranmadıkça memleket hakiki çehresiyle tanınmaz. Gerçek hayatta rastlanan aksaklıkların sebepleri kestirilemez. Düşkün köylü ile kentli, çiftçiyle tüccar, fabrikatörle köylü yaşayışı arasındaki farkların sebeplerini kavrayamazlar. Gerçek sebepleri bilinmeyen problemler de çözülemez."

Tonguç Cumhuriyet okullarında bilinçlenmiş gençleri halkçı davranış için göreve çağırır: "Cumhuriyetin gözbebeği olan gençler... Köye, halka dönün. Bu tükenmez kaynaktan kuvvet, ilham ve fikir alın, temele dayanın, bu mukaddes varlığı teşkilatlandırarak ona devletin bünyesinde hakiki yerini verin."

"Yetişmiş yeni nesiller Cumhuriyetin saadetinden başka bir şey düşünmeyen, mazinin kötü mirasları ile bünyelerini henüz zehirlememiş olan genç köylüleri ve karakterleri onlardan farklı olmayan halk çocuklarını olgun vatandaşlar haline getirerek iş başına getirmenin çarelerini bulmalıdırlar."

Öyle yapmalılar çünkü karşılarında tersini düşünen başka bir kitle var. "Devletin hudutsuz koruyucu tedbirlerine kavuşan, halktan ve köylüden ayrılan, mesuliyet hissi körleşen insanlar, birer unvana sığınarak putlaşmak isterler. Kendi kadrolarının dışında kalan insanları bir kıymet olarak tanımazlar. Onları türlü bahanelerle aldatma yoluna saparlar. Bundan evvela köylü çok zarar görür. Bir cemiyet için en büyük felaketlerden biri, o cemiyetin fertleri arasında müminsiz putların türemesi ve çoğalması, cemiyetin ekseriyetini teşkil eden insanların iş yapma, başarılabilmek kabiliyetlerini ve şahsiyetlerini kaybederek sürüleşmesidir."

Tonguç'un halkçılığını en iyi gösteren çalışması köy enstitüleri hareketininin başlatılması ve yürütül-

mesindeki davranışdır. İhmal edilmiş geniş kitleye-o zaman köylerde yaşayanlar-öncelik vermek, köy çocuklarının okuyarak bilinçlenmelerinin önündeki bütün engelleri kaldırarak fırsat eşitliğini kullanabilmeleri için ortam hazırlamak, köy çocuklarının yükseköğrenime geçmelerini sağlayacak yeni kurumlar açmak, köyler aleyhine oluşmuş dengesizliği gidermek köy enstitüleriyle yapılanlara sadece birkaç örnek.

Halkçı Ama Halk Dalkavukçusu Değil:

Birinci Dünya Savaşına katılan ülkelerde savaş sonlanınca o savaş nedeniyle oluşmuş yıkımların giderilmesi gündeme gelmişti. Ülkeler kendi koşullarına göre çareler üretmişler. Tonguç dış gezileri sırasında birkaç uygulananı görmüş, yazılarında anlatmış. Köylerdeki imeceye benzer, belirli yaşlarda herkesin rol alacağı seferberlik halinde iş bitirme yöntemi, mecburi iş hizmeti. Bu yolla okumuş okumamış, köylü kentli kaynaşması olacağı, işsizlerin azalacağı, üretimin artacağı düşünülmüş. Gene bu yolla kara ve

demiryolları yapılabilir, kanallar açılabilir, bataklıklar kurutulabilir, kamu binaları yapılabilir, yeni köy ve kentler kurulabilir vb. O ülkeler bunun yasasını çıkarmış, gelişme hızlı olmuş.

Tonguç'un gördüklerini anlatması, yazılarıyla o düşüncenin yayılmasını istemesi aynı uygulamanın Türkiye için de önerilmesi anlamına gelir.

Tonguç bu öneriyi yaparken kentlilerde, belki de çok alışık olmadıkları toplum yararına iş yapma kültürünün gelişeceğini, tez kalkınmanın böyle olacağını düşünüyordu. Sonraları köy okullarının yapımında imece uygulaması böyle bir çalışmanın parçasıydı. Tonguç halk dalkavukçusu olsaydı bu iş köylülere yüklenmez, sonradan 'köy okulunu da devlet yapsın' diyenlerin yaptıklarını halk düşmanlığı olarak nitelemezdi.

Halk dalkavuğu olmayışının başka türlü anlatımının bir örneği de şu söylemi: "Halktan uzaklaşmak veya halka sınıksız bağlanmak köy enstitüleri ve köy okullarını manen ve maddeten çok zayıflatır."

16 Nisan 2011 Köy Enstitülerinin Yıkılış Süreci Muzaffer İlhan Erdost, Erdal Atıcı, Prof. Dr. Nazife Güngör

ÇYDD Çayyolu Şubesi Köy Enstitüleri Etkinliğinde Başkanımız Erdal Atıcı Konuştu...

Ufuk Üniversitesi Köy Enstitüleri Etkinliği Dr. Niyazi Altunya, Erdal Atıcı

ÇYDD Çayyolu Şubesi Köy Enstitüleri Etkinliği Başkanımız Erdal Atıcı Bursiyer Öğrencilerle

Vakfımızdan Haberler

- 14 Nisan'da Ufuk Üniversitesi ile birlikte **“Kuruluşunun 71. Yılında Köy Enstitüleri”** konulu bir etkinlik düzenledik. Etkinlikte Prof. Dr. Ahmet Kocaman, Erdal Atıcı, Dr. Niyazi Altunya konuşmacı oldular.
- 16 Nisan 2011 Cumartesi günü Çankaya Belediyesi Çağdaş Sanatlar Merkezi'nde **“Köy Enstitüleri ve Yıkılış süreci”** konulu bir açıkoturum düzenledik. Açıkoturumu Erdal Atıcı yönetti, konuşmacılar: Muzaffer İlhan Erdost, Prof. Dr. Nazife Güngör'dü. Konuşmalardan sonra 1949–50 dönemi mezunlarına Onur Belgeleri verildi.
- 17 Nisan 2011 tarihinde Eğitim Sen Şubesi tarafından düzenlenen **“Köy Enstitüleri”** etkinliğine Nedim Şahhüseyinoğlu katıldı. Bindığı otobüsün devrilmesi sonucu hafif yaralanan Şahhüseyinoğlu bu duruma karşın etkinliğe katıldı, konuşmasını yaptı. Şahhüseyinoğlu'na bir kez daha geçmiş olsun diyoruz.
- 17 Nisan 2011 ADD Batıkent Şubesinin düzenlediği **“Köy Enstitüleri”** etkinliğinde Mustafa Aydoğan öğretmenimiz konuşmacı oldu.
- 17 Nisan'da Adana'da gerçekleştirilen etkinliğe Av. Şihça Yavuz katıldı.
- Vakıf Başkanımız Erdal Atıcı'nın yayına hazırladığı **“Köy Enstitüleri ve Edebiyat”** adlı kitabımız yayınlandı. Kitapta; **Talip Apaydın, Erdal Atıcı, Mehmet Başaran, Adnan Binyazar, Mahmut Makal, Emin Özdemir, Abdullah Özkucur**'un makale ve konuşmaları yer alıyor... Kitabın basımını, kendisi de Köy Enstitülerinde yetişmiş öğretmenimiz **Aliyar Karaca** üstlendi. Kendisine bir kez daha teşekkür ederiz. Kitabımızı **10 TL bağış karşılığında Vakfımızdan edinebilirsiniz...**
- 17 Nisan 2011 Pazar günü, her yıl düzenlediğimiz; **“Geleneksel Köy Enstitülüler Yemeği”**mizi gerçekleştirdik. Gecede Çankaya Belediyesi HOYTUR Halk Oyunları ekibi bir gösteri sunarken, Çetin Gül, Ali Yalçın ve Günay Güner bağlamaları ile türkü dinletileri sundular. **Vakfımızın “Eğitim Emek Ödülü” Mehmet Başaran**'a iletmek üzere arkadaşı Mustafa Aydoğan'a verildi.
- Aliyar Karaca, Çetin Gül, Ali Yalçın ve Günay Güner'e Vakfımıza yaptıkları katkılardan dolayı teşekkür plaketi verildi.
- 30 Nisan 2011, cumartesi günü 9. olağan genel kurulumuzu gerçekleştirdik. Divan Başkanlığını Üyemiz Doğan Gülmez'in yaptığı olağan genel kurulda Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği Ankara Şube Başkanı Ayşe Ceyhan ve EĞİT DER Ankara Şube Başkanı Harun Ünlü birer konuşma yaptılar.
- **Yrd. Doç. Dr. Mehmet BİLİR, Dr. Leyla ALKAŞ, Günay GÜNER, Fatih KAYMAKÇIOĞLU ve Zarife SAKARYA oybirliği ile Vakıf üyeliğine kabul edildiler.**
- Ekrem KABAY'ın Onur Üyeliğine kabul edilmesi için verilen önerge oybirliği ile kabul edilerek Ekrem KABAY(Eski Burdur Senatörü-Gönen K.E. Mezunu) Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı onur üyesi yapıldı.
- **9. Olağan Genel Kurul sonrasında seçilen yönetim kurulu en yaşlı üye Eyüp Yaşar başkanlığında toplandı. Yapılan seçim sonucu Erdal Atıcı başkanlığa, Eyüp Yaşar başkanvekilliğine, Nursel Ceylan Saymanlığa, Esen Deniz Ertem yazmanlığa, Ali Kınacı, Mutahhar Aksarı ve Gül Coşkun üyeliklere seçildiler.**
- **Vakıf Onur Üyelerimizden Av. Halit Çelenk'i 5 Mayıs 2011 tarihinde yitirdik. 6 Mayıs'ta sonsuzluğa uğurladık. Işıklar içinde yatsın.**
- **Uşak'ta 19.04.2011 gecesi 500 kişilik ‘İstanbul Sineması’nda Köy Enstitüleri günü Eğitim-Sen'in düzenlemesiyle kutlandı. 22-30 Nisan günleri Uşak'ta bulunan on beşe yakın köy enstitülü, Uşak-Egim ve Uşak-ART televizyonlarında köy enstitülerini birlikte tanıtmaya izlenceleri düzenlendi. (Süleyman Çalışkan)**
- 23 Haziran 2011 Perşembe tarihinde **“Ölümünün 51. yılında Köy Enstitülerinin kurucusu, kuramcısı ve uygulayıcısı İsmail Hakkı Tonguç'a Saygı...”** etkinliği düzenliyoruz. Etkinlik Saat: 13'de Cebeci Asri Mezarlığında gömütü önünde saygı duruşuyla başlayacak. Saat 15.'de Vakıf merkezimizde **“Tonguç'u Yeniden Düşünmek”** konulu bir açıkoturum düzenleyeceğiz. Açıkoturumu Ali Kınacı yönetecek. Konuşmacılar: Talip Apaydın ve Yrd. Doç. Dr. Ahmet Yıldız...

17 Nisan 2011 Geleneksel Köy Enstitüleri Yemeği...

17 Nisan 2011 Geleneksel Köy Enstitüleri Yemeği Açılış Konuşması Yenimahalle Belediye Başkanı Fethi Yaşar Ve Başkanımız Erdal Atıcı

17 Nisan 2011 Geleneksel Köy Enstitüleri Yemeğimize Plaket Töreni

**Bağışlarınız için;
Posta Çeki No: 524699**

Ziraat Bankası Kızılay Şubesi:

IBAN:

TR420001000685390292475003

ÇIKTI

KÖY ENSTİTÜLERİ VE EDEBİYAT

YAY. HAZ. ERDAL ATICI

TALİP APAYDIN

ERDAL ATICI

MEHMET BAŞARAN

ADNAN BİNYAZAR

MAHMUT MAKAL

EMİN ÖZDEMİR

ABDULLAH ÖZKUCUR

Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı

Neler Okuyalım

“Anadolu’da Aydınlanma Ateşini Yakanlar-2”*

Hasan Akarsu

Yazar Erdal Atıcı, Köy Enstitülü eğitimci ve yazarlarla söyleşilerini sürdürüyor. Bu ikinci yapıtında on üç Köy Enstitülüyle yapılan uzun söyleşiler yer alıyor.

Yazar, söyleşi yaptığı değerli eğitimci ve yazarlara genellikle aynı soruları yöneltiyor. Böylece her birinin çocukluğunu, ilkokulu okuduğu yeri, Köy Enstitüsüne gidişini, oradaki çalışmalarını, öğretmenlik yıllarında yaptıklarını, yazar olanların yapıtlarını, bugünkü eğitim sistemine bakışlarını öğreniyoruz. Köy Enstitülerinin yeniden açılıp açılmayacağı konusunda iki görüşün öne çıktığı gözleniyor. Yeni koşullara uygun olarak açılabilirliği yanında, o döneme özgü oldukları için, bugün köy nüfusu azaldığı için, aynı işlevi yapamayacakları da vurgulanıyor.

Söyleşi yapılan değerli aydınlarımız şunlar: Hacı Angı, Adnan Binyazar, Süleyman Çalışkan, Ali Dündar, Nadir Gezer, Cafer Gök, Perihan Gürler, Bilal Kaymakçıoğlu, Sabri Kurt, Dursun Kut, Emin Özdemir, Naci Tataroğlu ve Tahsin Yücel.

Hacı Angı, 1944-1945 öğretim yılı sonunda Kayseri-Pazarören Köy Enstitüsü mezunudur. Orada, iyi bir okumayazma alışkanlığı kazandırıldığını belirtiyor. Bu okulların kapatılması konusunda, Colombia Üniversitesi Öğretim Üyesi William Ayland’ın sözünü aktarıyor: “Köy Enstitüleri katledildi, çünkü Türkiye için bu okulların kapatılması bir cinayettir” (s.17).

Adnan Binyazar, Dicle Köy Enstitüsü mezunudur. “Bir yere bağlı olmanın mutluluğunu, güvenli yaşamının ne olduğunu ise Köy Enstitüsüne girince anladım” diyor (s.33). Kitaplarla orada tanışan Binyazar, iyi öğretmen yetiştirilmesini savunuyor: “...Öğretmeni çürük bir toplumun insanından sağlamlık beklenebilir mi?” diye de soruyor (s.44).

Süleyman Çalışkan, 1951’de Çifteler Köy Enstitüsünü bitiriyor. O da babasına haber vermeden sınava girip okulu kazanan öğrencilerdendir. Köylerdeki geçim sıkıntısı, çiftçilik, hayvancılık işlerinde yardıma gereksinim duyulması nedeniyle çocuklar okula gönderilmek istenmiyor ne yazık ki. Süleyman öğretmenin bugün için ilginç bir önerisi var: “...Bütünlüğü elli bin, yüz bin dönümlük arazi üzerine yirmi bir Atatürk Üniversitesi kurulmalı... Atatürk Üniversiteleri parasız yatılı olmalı. Kendi giderlerini kuruldıkları toprakları işleyerek ürettiklerinin gelirleriyle sağlamalı...” (s.72).

Ali Dündar, Pazarören ve Hasanoğlan Yüksek Köy Enstitüsü mezunudur. Köy Enstitüsünde zaman kavramını tanıdığını vurguluyor. Okul kitaplığında görev alıyor. Türkiye’nin bugünkü açmazını şöyle değerlendiriyor: “... Köy Enstitülerini kapatırıp imamhatip uygulamacılığının yolunu açan medrese mantığı getirmiştir Türkiye Cumhuriyeti’ni bugünkü açmaza...” (s.93). Falih Rıfkı Atay’ın bu okullar için söylediği güzel bir sözünü de anıyor: “Orada çocuklar yuvalarını kendileri yapan kuşlar gibiydiler” (s.94).

Nadir Gezer, Arifiye Köy Enstitüsü mezunudur. Çocukluğunda köyde yaşadığı acıları unutamayan, bütün kaçakçılığından dolayı ailesinin yaşadıklarına üzülen yazarımız, “Köy Enstitülerinin insanlık erdemindeki yerini” çok iyi kavrayanlardandır. Bunu kavrayamayan DP’yi acıma-

sızca eleştirir onun için. Bugünkü eğitimin dinsel içerikli olduğunu vurgular özellikle.

Pazarören Köy Enstitüsü mezunu Cafer Gök, Köy Enstitülerinin yeniden kurumlaşması olanağını görmediğini, ancak uygulanan eğitimin ‘model’ alınabileceğini belirtiyor.

Söyleşi yapılan tek bayan eğitimci Perihan Gürler, Çifteler Köy Enstitüsü mezunudur. Bu okulların “unutulmaz hizmetlerinden birisi de kız çocuklarını köylerden alıp iyi bir öğretmen, iyi bir yurttaş yetiştirmesidir” (s.158) diyor. Eşi Galip Gürler’le birlikte “Köy ve Eğitim” dergisini çıkarmakla öne çıktıkları bir gerçektir.

İvriz Köy Enstitüsü mezunu olan Bilal Kaymakçıoğlu, Köy Enstitülerinin “sabah aydınlığına kavuşmadan kapatıldığını” belirtiyor ve ekliyor: “Günümüz demokrasisine bakarsak Köy Enstitüleri tekrar açılır demek hayal olur” (s.179).

Sabri Kurt, Savaştepe Köy Enstitüsü mezunudur. Değerli öğretmenlerde okuduğunu, öğrencilerle öğretmenlerin aynı masalarda yemek yediğini anımsatıyor. Emekli olduktan sonra hukukçu olarak görevini sürdürüyor.

Dursun Kut, 1944 Aksu Köy Enstitüsü mezunudur. Okulların amacını şöyle belirtiyor: “Köy Enstitülerinin amacı, köyleri eğitim yoluyla içinden canlandırmaktır. Bu amaca ulaşmak için enstitülerde uygulanan eğitim yöntemi, iş içinde iş aracılığıyla eğitim. Bir başka deyişle eğitirken üretmek, üretirken eğitmek...” (s.227). Dursun Kut, TÖS’ün kurucularından olup Fakir Baykurt’la özverili çalışmaları unutulmayacaktır.

Eğitimci, yazar Emin Özdemir, Yıldızeli Pamukpınar Köy Enstitüsü mezunudur. Köy Enstitüsünün “yaşamının akışını değiştirdiğini” özellikle vurguluyor. Çalışma ve sorumluluk duygularını orada kazandığını söylüyor.

Naci Tataroğlu, Kayseri-Pazarören Köy Enstitüsünden sonra Hasanoğlan Yüksek Köy Enstitüsüne giriyor. İlginç bir görüşü var: “Öğretmenlerimizin sorunlarının bu iktidarca çözümleneceğine inanmıyorum. Hatta öğretmenlerimizin sorunlarının daha da artmasını diliyorum. Daha çok sorunları olsun da, böylece akılları başlarına gelsin...” (s.272). Ülkemizin Irak’a dönüştürülmesinden ve Atatürk yontularının ortadan kaldırılmasından korktuğunu da belirtiyor.

Eğitimci, yazar Tahsin Yücel, Kütahya-Emet doğumlu olup Çifteler ve Hasanoğlan Yüksek Köy Enstitüsü mezunudur. Onu, Türkçe öğretmenim Yusuf Asıl’la Zonguldak-Ulus’ta çalıştığı için biliyordum. Enstitülerdeki demokratik ortamı vurgulayan Yücel, bugün Köy Enstitüsü yönteminden yararlanmak gerektiğini belirtiyor.

Eğitimci, yazar Erdal Atıcı, Köy Enstitülü ünlü eğitimci ve yazarlarla yaptığı söyleşilerle zamanın elinden önemli belgeleri kurtarıyor. Önemli bir görevi başarıyla yerine getirdiğine inanıyor ve kutluyorum.

(*) Anadolu’da Aydınlanma Ateşini Yakanlar-2- Erdal Atıcı, Söyleşi, Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı Yayınları, Ankara, 1. Baskı, Şubat 2011, 294 s.

Yitirdiklerimiz

1. Mustafa Yavuz-Düziçi K.E'den Hasanoğlan K.E'ne 1945'te Sağlık Kolu Öğrenciliğine geçti-Mayıs 2011
2. Osman Güldür-1948 Düziçi K.E. Mezun- 18 mayıs 2011
3. İbrahim Davutluoğlu(Karalı)-1949 Düziçi K.E. Mezun-21 Mayıs 2011
4. Remzi Özek-Pamukpınar Köy Enstitüsü Mezun-18 Mayıs 2011
5. Hazım Zeyrek-1948 Yıldızeli Mezun

Yatırım Yaptığımız Yer...

Nusret ERTÜRK

Yaşar Kemal, yazdıklarıyla, duruşuyla dünya övücümüzdür. Bir mahkeme çıkışında gazetecinin biri ona soruyor: 'Siz, ülkemizin büyük bir yazarı olarak... 'Yaşar Kemal, anında sözü kesiyor: 'Ben büyük bir yazar olsaydım, buralara getirilmezdim!'

J.P.Sartre, Fransa'nın Cezayir'in içişlerine karışmasını içine sindiremez. Paris'te sokağa çıkar, hükümet karşıtı bildiri dağıtır. Bundan dolayı tutuklanması istenir. Dönemin Cumhurbaşkanı De Gaulle, unutulmayan o sözünü söyler: 'Beyler! Ben, Fransa demeksem Sartre Fransa'nın ta kendisidir!'

Bir ülke gücünü sağlam eğitim kurumlarından almış. Köy Enstitüleri,1940'ta kuruldu.Ömrü altı yıl sürdü.Dünya eğitimine eşsiz bir armağanımızdır. Unesco,dünya gençliğine örnek göstermiştir.Enstitünün müdürleri,öğretmenleri öğrencilerine,'Arkadaşlar!' diye seslenirmiş.1980'lerde YÖK'ü kuran İhsan Doğramacı ise koca koca rektörleri, dekanları,'Çocuklar!' sözleriyle çağırılmış...Bu bile oradaki havanın niteliğini belirtir.

Cumhuriyet'in unutulmayan bir atılımıdır Köy Enstitüleri. Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı, bu konuda aralıksız yayınlar yapıyor.'Anadolu'da Aydınlanma Ateşini Yakanlar-2',yeni yılın ilk ürünü. Yapıt, vakıf başkanı Erdal Atıcı'nın özenli söyleşilerinden oluşuyor. Adnan Binyazar, Emin Özdemir, Ali Dünder, Dursun Kut... gibi Köy Enstitülü yazarların anlattıkları oldukça çarpıcı. A.Binyazar, okula yazıldığı gün şunlara kavuştuğunu yazar:'Rahat bir yatağım var. Aç kalmayacağım. İstedğim kitabı kitaplıkta bulup okuyacağım.'

Akrep Üretim Çiftliği, Nevzat Üstün'ün ödül almış bir öyküsüdür.1968'de yayınlanmıştı. Konu, pek acıklıdır. O yıllarda, kentte akrep yaygındır. Belediye, her canlı akrep getirene iki buçuk kuruş vereceğini duyurur. Çoluk çocuk akrep avına çıkar. Bir akıllı ise, ahırında akrep üretmeye başlar. Kısa zamanda ürün alır. Tanesi iki buçuktan belediyeye satar. Bol para kazanmaya başlar. Sonra ne mi olur? Akrepler, akrep üretene sokarlar, canını alırlar...

Sahi biz neye yatırım yapıyoruz?

Bize Gelen Kitaplar

1. İlyas Küçükcan "Tonguç'un Eskişehir Bağlantıları ve Kırsal Eğitimde İlkeler"
2. Günay Güner "Lir ve Nehir"-Şiir
3. Yay. Hazırlayan: Işık Kansu"Geçmiş Silinen Kentler"
4. Mustafa Gazalıcı "Aydınlık İçin Laik Eğitim"
5. Osman Erkan "Diltozu"-Şiir
6. Mevlüt Kaplan -4 Adet Çocuk Kitabı
7. Kemal Eke"Gizemli Betik", "Alevler ve Ezgiler", "Umut Tutkusu"
8. Edebiyatın Yolculuğunda Bir Merhaba 2.Karacasu "Afrodisyas-Sanat "Edebiyat Günleri(Afrodisyas-Sanat Yayınları)
9. Abdurrahman Alica"Doğudan Batıya Kağnı kamyonu Geçti" ve "Atatürk Ağladı"
10. Alevi Çalıştayları Nihai Raporu Üstüne Bir Değerlendirme-Hacı Bektaş Veli Anadolu Kül.Vak. Yayınları
11. İsa Öztürk "Harf Devrimi ve Sonuçları"- "Mirze Elekber Sabir, Hophopname (Seçmeler) ve Kerem ile Aslı Adlı İki Çeviri Kitabı(Hasan Ali Yücel Klasikler Dizisi)"-"Koroğlu Destanı(Azericeden Çeviri Kitabı)
12. Prof.Dr. İnci Yıldız "Çocuk Kanseri"
13. Hasanoğlan'da Tarih Canlanıyor-Hasanoğlan Öğrenci Yaz Okulu-Hasanoğlan Çalışma Grubu
14. Dr.Mustafa Saldırım-(Hâkim)"Hükümlü ve Tutuklu Eğitimin Temelleri"
15. Hülya Ekmekçi"Giz değirmeni"-Şiir
16. Mehmet Aydın"Aydınlığa Tutunmak"-Şiir,"Bayat Afyonkarahisar Çevresi Söylenceleri"
17. Mehmet Başaran -Armağan Kitap(YKKED Yayınları)
18. Recep Bulut"Soluk Aldıkça" ve "Büyük Topraklar"-Şiir
19. Nereden Nereye- Fahri Özçelik

Barış, Demokrasi ve Sosyalizm Mücadelesinin yılmaz neferi, uluslararası platformlarda ülkemizin yüz akı, **gençlerin**, yaşlıların, **avukatların**, işçilerin, **köylülerin** savunmanı, tüm ilericilerin, devrimcilerin özellikle de **öğretmenlerin** ve **öğretmen** örgütlerinin her hal ve şarttaki savunucusu, hukuk alanında, hukuka kazandırdığı kendine has yorumlarıyla, karşıtları üzerinde bile derin saygı uyandıran, yakın tarihimizde; ülkemizde işlenen hukuk cinayetlerine tanıklık ve müdahale eden

VAKFIMIZIN ONURSAL ÜYESİ

Sevgili

Av. Halit Çelenk'i

05.05.2011 Perşembe günü yitirdik.

O'nu; O'nun tanık olduğu ve duyduğu acıyı yaşamı boyunca yüreğinden söküp atamadığı,x **Deniz Gezmiş'in**, Yusuf Arslan'ın, **Hüseyin İnan'ın** katledildiği **6 MAYIS GÜNÜ** toprağa verdik. Başta Sevgili Eşi **Şekibe Çelenk** Olmak üzere tüm aile bireylerinin, sevenlerinin, yoldaşlarının ve Vakfımız Mensuplarının acılarını paylaşıyoruz.

KÖY ENSTİTÜLERİ VE ÇAĞDAŞ EĞİTİM VAKFI

Şiir Köşesi

Ataol BEHRAMOĞLU

TÜRKİYE, ÜZGÜN YURDUM, GÜZEL YURDUM

Türkiye, üzgün yurdum, güzel yurdum
Boynu bükük ay çiçeği
Şiirin ve aşkın geleceği

Türkiye, üzgün yurdum, güzel yurdum
Dağ rüzgârı, portakal balı
Alçak gönüllü, hünerli, sevdalı

Türkiye, üzgün yurdum, güzel yurdum
Yazgısı kara yazılmış gelin
Kurumuş sütü memelerinin

Türkiye, üzgün yurdum, güzel yurdum
Harlı bir ateş gibi derinde yanan
Haramilerin elinde bulunan

Türkiye, üzgün yurdum, güzel yurdum
Güngörmüş, bilge toprağım
Yunus, Pir Sultan ve Nazım

Türkiye, üzgün yurdum, güzel yurdum
Bozlat, ağıt, halay ve zeybek
Dumanı üstünde ekmek

Türkiye, üzgün yurdum, güzel yurdum
Yüzü kırış kırış anam
Ağlayan narım, gülen ayvam

Türkiye, üzgün yurdum, güzel yurdum
Asmaların üstünde gün ışığı
En güzel geleceğin yakışığı

Türkiye, üzgün yurdum, güzel yurdum
Zinciri altında kımıldayan
Bitecek sanıldığı yerde başlayan

KÖY ENSTITÜLERİ VE ÇAĞDAŞ EĞİTİM VAKFI

Mithatpaşa Cad. 62/21 Yenışehir / ANKARA

Tel&Faks: 0312 425 24 68 - Tel: 0312 419 36 34

<http://www.koyenstitulerivakfi.org.tr>

Yayının Adı

Yayının Türü

Yayın Şekli

Yayın Sahibi

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Yayın İdare Adresi

E-Mail

Basım Yeri

Köy Enstitüleri

Yaygın Süreli Yayın

2 Aylık - Türkçe

Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı Adına ERDAL ATICI

ALİ KINACI

Mithatpaşa Cad. 62-21 YENİŞEHİR / ANKARA

kevakfi@gmail.com

Can Matematik Yayınları

İvoksan 21. Cadde 524. Sokak No: 30 Yenimahalle / Ankara

Tel: 0312 395 06 70 • canmatematik@gmail.com